

Watu Hodari wa Imani: Yoshua na Kalebu

SABATO MCHANA

Soma kwa Ajili ya Somo la Juma Hili: *Hes. 13:6, 30-32; Yos. 14:6-14; Lk. 18:1-5; Yos. 19:49-51; 2 Kor. 3:18; Rum. 12:1, 2.*

Fungu la Kukariri: “Wakumbukeni wale waliokuwa wakiwaongoza, waliowaambia neno la Mungu; tena, kwa kuuchunguza sana mwisho wa mwenendo wao, iigeni imani yao” (*Waebrania 13:7*).

Kila mzazi anajua kwamba watoto wao huwa wanajifunza kwa kuona mfano, siyo? Ni wazazi wangapi wamehangaika kwa kuona watoto wao wakifuata mienendo yao mibaya badala ya ile iliyo mizuri? Bila kujali umri wetu, huwa tunaona ni rahisi kutenda makosa kuliko kutenda wema. Ni sehemu tu ya kile kinachomaanishwa na hali ya kuwa watu walioanguka dhambini. “Maana sijui nifanyalo, kwa sababu lile nilipendalo, silitendi; bali lile nilichukialo ndilo ninalolitenda” (*Rum. 7:15*). Ni nani ambaye hajawahi kupata uzoefu huu?

Tangu kuzaliwa, wanadamu hujengwa kwa nguvu ya kielelezo. Huwa tunajifunza kufanya mambo ya msingi sana maishani, kama vile kutembea, kuongea na kuonesha hisia zetu, kwa kuwaiga wale walio karibu zaidi nasi. Kama watu wazima, bado tunahitaji watu walio mfano, na hata kama si wakamilifu, tunaweza kupendezwa na kuiga mienendo ya kiroho iliyowafanya kuwa watu hodari katika imani.

Juma hili, tutatazama kwa kina zaidi katika mifano binafsi ya watu hodari wa imani kwenye kitabu cha Yoshua: Kalebu na Yoshua. Ni kitu gani kilichowafanya watokeze kwa namna tofauti kwenye kizazi chao na kuwa sehemu iliyo muhimu sana maishani mwa watu wa Mungu katika moja ya vipindi vizito sana katika historia ya Israeli?

**Soma somo la juma hili ukijiandaa kwa Sabato, Novemba 22.*

Uaminifu

Soma Hesabu 13:6, 30–32; na Yoshua 14:6, 14. Kalebu alikuwa nani? Nafasi yake ilikuwa ipi kati ya watu wa Israeli?

Jina la Kalebu linatokana na neno la Kiebrania, keleb, “mbwa,” ambalo wakati wote linaonekana kwenye Agano la Kale katika muktadha hasi. Hata hivyo, keleb linatumika kwenye nyaraka zilizo nje ya zile za kibiblia pamoja na nyimbo kuelezea juu ya ujasiri, uthabiti na uaminifu wa mtumishi kwa bwana wake. Kwa kuzingatia hili, Kalebu alikuwa mwaminifu kwa jina lake, akidhihirisha katika maisha yake yote uaminifu usioyumba kwa Bwana wake.

Hii inaonesha nini juu ya Kalebu kwamba alikuwa radhi kutoa mawazo yake ingawa wapelelezi walio wengi walikuwa na mawazo tofauti kabisa, na watu wa Israeli walitishia kumuua? *Tazama Hesabu 14:6–10, 21–25; Hes. 26:65; Hes. 32:12.*

Hebu tafakari juu ya hawa viongozi muhimu wa Waisraeli, waliokuwepo wakati mmoja na Yoshua na Kalebu: Shamua, Shafati, Igali, Palti, Gadieli, Gadi, Amieli, Sethuri, Nabi na Geueli. Je, unaweza kuyatambua majina haya kwa haraka?

Pengine la.

Kwa nini? Kwa sababu ni majina ya wale wapelelezi wengine kumi waliotumwa na Musa ili kuipeleleza nchi ya Kanaani. Wamesahaulika kwa sababu majina yao hayastahili kukumbukwa. Taarifa waliyoileta ilionesha kwamba ile Nchi ya Ahadi haingewezekana kuitwaa. Hawa walijiona kama panzi wakijilinganisha na majitu waliokuwa wakazi wa sehemu za maeneo ya ile nchi, na mioyo yao iliyeyuka kwa hofu mbele za kuta “zisizoingilika” za miji iliyojengwa kwa ngome pale Kanaani.

Kalebu, akiwa mwenye umri mkubwa kati ya wale wapelelezi wawili waliolela taarifa chanya, akaongoza katika kuwasilisha uwezekano mwingine: mtazamo wa imani. Alikuwa radhi kunena kile alichojua ni sahihi, licha ya upinzani, hata katika hali ya kukabiliana na uwezekano wa kuuawa: “Lakini mkutano wote wakaamuru wapigwe kwa mawe” (*Hes. 14:10*).

Huwa unafanya nini, pale uonapo kuwa walio wengi wanaokuzunguka wana mtazamo tofauti, wenye mwelekeo kinyume na imani yako ya ndani kabisa?

Nipe Nchi Hii ya Milima

Soma Yoshua 14:6–14; Hesabu 14:24; Hesabu 32:12; Kum. 1:36 na Luka 6:45. Unaweza kuuelezeaje mtazamo wa Kalebu na Yoshua? Kumfuata Bwana kikamilifu kunamaanisha nini?

Kamwe Kalebu hakusahau ahadi ambayo Bwana alikuwa amempatia kupitia kwa Musa: kwamba angeingia kwenye nchi ambapo miguu yake ilikuwa imekanyaga (*Hes. 14:24*). Miaka arobaini baada ya hapo, anarejelea neno lake mwenyewe “kama ilivyokuwa ndani ya moyo wangu” (*Yos. 14:7*). Msingi wa taarifa yake ulikuwa katika imani kwamba, kwa uongozi na msaada wa Mungu, Israeli wangeweza kuitwaa ile nchi.

Kwa kulinganisha na taarifa ya wale wapelelezi wengine kumi, waliochochea hofu kati ya Waisraeli, Kalebu alidhihirisha kujitoa na imani kamilifu kwa ahadi ya Bwana. Kirai cha Kiebrania, ambacho kwa kweli kinamaanisha “nilimfuata Bwana, kwa utimilifu” (*Yos. 14:8*), pengine ni kifupi cha nahau ndefu kidogo: “moyo wangu ulikuwa ukimfuata Bwana kikamilifu,” au “nilijaza moyo wangu ili nitembee nyuma/nikimfuata Bwana.” Kwa kulinganisha na wengine waliotembea wakiifuata miungu migeni na ambao hawakumfuata Bwana kikamilifu, moyo wa Kalebu ulikuwa umetolewa kikamilifu kwa Bwana.

Kauli hiyo hiyo inarudiwa baadaye mara mbili, ikisisitizia uaminifu wa Kalebu (*Yos. 14:9, 14*). Ubainishaji wake wa tabia unapatana na kile Bwana Mwenyewe alichokiita “roho nyingine” (*Hes. 14:24*) iliyomweka Kalebu tofauti na wale wapelelezi wengine kumi. Hata katika umri wa miaka 85, aliendelea kuwa kielelezo cha kile ambacho Bwana anaweza kufanya kupitia kwa watu ambao mioyo yao imejitoa Kwake na kwa kazi Yake.

Kalebu alielewa kwamba eneo ambalo kila kabila lingepata kumiliki lilikuwa likiwiana moja kwa moja na kiasi ambacho walikuwa na ujasiri kudai ahadi za Bwana na kiasi cha ardhi ambacho walikuwa tayari kuikanyaga kwa imani.

Ahadi za Mungu hazijitimizi zenyewe, kwa maana kwamba zinatimia tu bila kujali nia zetu. Badala yake, zinahitaji imani inayoambatana na vitendo thabiti. Neno la Kiebrania ‘ulay, “labda” (*Yos. 14:12*), linaweza kuonesha hofu na mashaka, lakini kwa kawaida linaonesha matumaini na matarajio kwamba kitu fulani chanya kitatokea (*Mwa. 16:2; Hes. 22:6, 11; Hes. 23:3*).

Ni maridhiano gani, maridhiano “madogo madogo,” ni aina ya mambo yawezayo kutuzuia tusimfuate Bwana kikamilifu?

Nguvu ya Kielelezo

Soma Yoshua 15:16–19; Waamuzi 1:13 na Waamuzi 3:7–11. Kisa hiki kinakuambia nini juu ya nguvu ya kielelezo? Ni kwa jinsi gani mtazamo wa Kalebu unajidhihirisha katika kizazi cha vijana?

Kwenye kifungu hiki, Kalebu anaahidi kumtoa binti yake, Aksa, aolewe na yule atakayeushinda mji wa Debiri. Othnieli anaushinda ule mji na hivyo anafaulu kuushika mkono wa Aksa. Kisa hiki ni muhimu, kwa sababu, kwa mara nyingine tena, kinadhihirisha ujasiri, imani na utayari wa Kalebu wa kukabiliana na changamoto.

Kinaonesha pia kwamba kizazi kilichofuata cha Waisraeli kilitembea kwenye mfano wa hawa waliokuwa hodari wa imani, Kalebu na Yoshua. Kizazi cha awali kinapofunga huduma yao, kunakuwa na kizazi kipya kinachokuwa tayari kukabiliana na changamoto na kuendelea kutimiliza mpango wa Mungu kwa ajili ya Israeli.

Kwa namna ambayo si tofauti na ombi la Kalebu kwa Yoshua, “Unipe nchi hii ya milima,” Aksa, akitiwa moyo na mumewe, anaonesha imani hiyo hiyo na maazimio aliyoyaonesha baba yake. Kupitia kwa azma na ujasiri wake, Aksa anaendeleza namna ya mfano wa Kalebu ya utimilizaji wa ahadi ya kuitwaa ile nchi.

Kwa kweli, ile nchi ni zawadi kutoka kwa Yahweh kwa ajili ya Israeli, lakini Israeli sharti waitwae kwa kudai zile ahadi za Bwana kwa imani na ujasiri. Azma ya Aksa inatangulia uvumilivu wa wale wanawake kwenye vitabu vya Injili ambao hawangeweza kugeuzwa na umati wa watu au wanafunzi na wasingekata tamaa hadi pale walipopokea baraka ya Yesu kwa ajili yao wenyewe na familia zao.

Soma Luka 18:1–5. Tunapata fundisho gani hapa?

Kupitisha mwenge wa imani hadi kwenye kizazi kinachofuata ni jambo muhimu kwa ajili ya ukamilishwaji wa utume ambao Mungu ametukabidhi. Fikiria juu ya changamoto za kupitisha imani kwenda kwa kizazi kinachofuata, kwa upande mmoja, na juu ya fursa kwa ajili ya vijana kupokea majukumu zaidi kwenye kazi ya Mungu, kwa upande mwingine. Tunaweza kufanya nini kusaidia na kufunza vijana wapate kuchukua uongozi wa kitauwa? Mfano wetu katika mchakato huu, ni wa maana kiasi gani?

Shujaa Mnyenyekevu

Orodha ndefu za majina ya maeneo, ambazo zilikuwa alama kwenye mipaka ya maeneo yaliyotengwa kwa makabila ya Israeli, zinafungwa na ripoti ya ugawaji wa ardhi kwa mashujaa wawili, Kalebu na Yoshua, wapelelezi wa kwanza. Kalebu alipokea urithi wake kwanza, wakati Yoshua alipokea urithi wake mwisho. Hadi sasa, Yoshua alikuwa akigawanya ardhi kwa makabila ya Israeli; sasa ni wakati wa watu wa Israeli kumtuza Yoshua urithi wake.

Soma Yoshua 19:49–51. Hii inamaanisha nini kwa ukweli kwamba yule kiongozi mkuu wa Israeli aliyeigawa nchi anakuja kupokea urithi wake mwishoni?

Mji anaoupokea Yoshua ni Timnath-sera, jina linaloundwa na maneno mawili. Kwanza, Timnath, linalotokana na kitenzi (manah) ambacho kinamaanisha kuhesabu au kugawia, na inamaanisha sehemu au eneo. Neno la pili linaweza kuwa linatokea kwenye kitenzi cha Kiebrania (serach), kinachomaanisha ziada au masazo (*linganisha na Kut. 26:12*). Jina la mji wa Yoshua linaweza kutafsiriwa kama sehemu iliyosazwa au eneo lililobaki.

Jina la mji ambao Yoshua aliuchagua kutokana sehemu zilizokuwa zimebaki, linashuhudia uungwana wa kitabia wa kiongozi wa pili wa Israeli. Kwanza kabisa, alisubiri hadi watu wote walipokuwa wamepokea sehemu yao. Kisha, Yoshua hakuchagua mojawapo kati ya maeneo yaliyokuwa na wakazi wengi kwenye ile nchi au miji iliyovutia sana kuwa urithi wake, bali mji wa wastani, au pengine mabaki yake, ili kuujenga kwa kazi ngumu (*linganisha na Yos. 19:50*).

Hata hivyo, Timnath-sera ulikuwa karibu na Shilo, karibu na hema takatifu, jambo linaloonesha vipaumbele vya Yoshua vilipokuwa na ambapo moyo wake ulipofungwa. Bila shaka, baada ya taifa jipya lililozaliwa la Israeli kufikishwa kwenye Nchi ya Ahadi, na, kwa msaada wa Mungu, kuhakikiwa kwa urithi wa kila kabila na jamaa, kusingekuwa na kizuizi kama Yoshua angetaka urithi wa kuvutia. Licha ya hivyo, Yoshua aliridhishwa na maisha ya kawaida au sahili yaliyolenga katika kile kilichokuwa muhimu zaidi, hivyo akijumuisha sala iliyosemwa baadaye na Daudi: “Neno Moja nimelitaka kwa Bwana, Nalo ndilo nitakalolitafuta, Nikae nyumbani mwa Bwana Siku zote za maisha yangu, Niutazame uzuri wa Bwana, Na kutafakari hekaluni mwake” (*Zab. 27:4*).

Ni mafundisho gani uwezayo kupata kwa ajili yako binafsi kuhusu mtazamo wa Yoshua? Unaweza kuyatumiaje kwako binafsi sasa?

Kubadilishwa Kutokana na Kutafakari

Kutafakari mfano wa maisha wa mashujaa wakuu wa imani ni muhimu kwa ajili ya ukuaji wetu kiroho. Wakati huo huo, mfano wetu wa juu kabisa ni Yesu Kristo – maisha Yake na mafundisho Yake. Kudumu kutazama maisha ya Yesu kunatubadilishaje? *Taz. Ebr. 12:1, 2; 2 Kor. 3:18.*

Marco Iacoboni, mwanasayansi wa neva katika Chuo Kikuu cha California, Los Angeles, alifanyia utafiti kazi ya nyuroni za kioo. Mizunguko hii midogo ya chembe hai huamshwa wakati tunapofanya kitendo fulani—kama vile kucheka au kukumbatia mtu—na wakati tunapoangalia mtu mwingine akifanya kitendo hicho hicho. Shughuli ya nyuroni hizi inapunguza tofauti kati ya kuona na kutenda.

Ellen G. White anazungumza juu ya umuhimu wa kuitazama tabia ya Yesu: “Tukimwangalia Yesu tunaweza kupata sura na mng’ao zaidi wa mambo ya Mungu, na kwa kutazama tubadilishwe. Wema, na upendo kwa majirani, vinakuwa kama silika za asili. Tunatengeneza tabia inayofanana kabisa na tabia ya Mungu. Tunapokuwa katika kufanana naye, tunaongeza uwezo wetu wa kumfahamu Mungu. Tunazidi kuingia katika ushirikiano na ulimwengu wa mbinguni, na siku zote tutakuwa na ongezeko la uwezo wa kupokea utajiri wa ujuzi na hekima ya umilele.” – Ellen G. White, *Lulu za Uzima*, uk. 251, 252.

Soma Warumi 12:1, 2. Ni michakato gani miwili inafanya kazi kwa ajili ya makusudi yanayogongana maishani mwetu? Tunawezaje kuwa na uhakika kwamba tunatoa nafasi kwa ajili ya mchakato uliosahihi?

Kwenye sura iliyowekwa kwa muhtasari ya Waraka wake kwa Warumi, mtume Paulo anazungumza juu ya nguvu mbili zinazokinzana zikijaribu kutengeneza maisha yetu kulingana na zinavyotaka. Kwa upande mmoja, ulimwengu unaotuzunguka, pamoja na mivuto yake mbalimbali, unajaribu kutulazimisha kila siku ili tuenende kulingana na tabia yake, ukileta athari ya upatanifu ndani yetu unaofanya kazi kutoka nje kwenda ndani.

Ili kukinzana na athari hii, Roho Mtakatifu anaweza kutubadilisha kutokea ndani kwenda nje kama vile kiwavi kinavyobadilika hadi kuwa kipepeo kizuri. Lakini ili mchakato huo upate kutokea, tunahitaji kujitoa wenyewe kwa Mungu na kumwomba aendelee kazi njema aliyoianzisha ndani yetu (*Flp. 1:6*). Mwishoni, inatupasa tufanye uchaguzi wa makusudi, kila wakati, kuenenda katika Roho.

Jifunze Zaidi: “Imani ya Kalebu sasa ilikuwa vilevile ilivyokuwa wakati ushuhuda wake ilipohitilafiana na taarifa mbaya ya wale wapelelezi. Alikuwa ameamini ahadi za Mungu kwamba angefanya watu Wake waimiliki Kanaani, na katika hili alikuwa amemfuata Bwana kikamilifu. Alikuwa amevumilia pamoja na watu wake kutanga kwa muda mrefu jangwani, hivyo akaweza kushiriki katika hali za kukatisha tamaa na mizigo ya wenye hatia; licha ya hayo hakunung'unika kabisa juu ya hili, bali akatukuza rehema ya Mungu iliyomhifadhi jangwani wakati ndugu zake walipoondolewa. Katikati ya matatizo yote, hatari kubwa na mapigo ya safari ndefu jangwani, na wakati wa miaka ya vita tangu waingie Kanaani, Bwana alikuwa amemlinda; na sasa katika umri wa zaidi ya miaka themanini nguvu zake hazikupungua. Hakujitakia nchi iliyokuwa imeshatwaliwa, bali mahali ambapo kuliko pengine pote, wale wapelelezi wengine wote walidhani haingewezekana kupashinda. Kwa msaada wa Mungu angepokonya ngome yake kutoka kwa majitu yale yale ambayo nguvu zao ziliyumbisha imani ya Israeli. Haikuwa tamaa ya heshima au ya kujitwalia iliyosukumama dai la Kalebu. Mpiganaji mzee shujaa alitamani kutoa mfano kwa watu ambao ungelimpa Mungu heshima, na kuyatia moyo makabila yale kuishinda kikamilifu nchi ile ambayo baba zao waliona kuwa haiwezi kushindwa” Ellen G. White, *Wazee na Manabii, sehemu ya 2*, uk. 154, 155.

“Ilikuwa ni imani ya Kalebu kwa Mungu iliyompatia ushujaa, iliyomdumisha katika hali ya kutokumwogopa mtu, na kumuwezesha kusimama kwa ujasiri na bila kuogopa katika kusimamia kilicho sahihi. Kwa kutegemea uwezo ule ule, Jenerali mwenye nguvu wa majeshi ya mbinguni, kila askari wa msalaba anaweza kupokea nguvu na ujasiri wa kushinda vikwazo vinavyoonekana kutoshindika.” - Ellen G. White, *The Advent Review and Sabbath Herald*, Mei 30, 1912.

Maswali ya Kujadili:

- 1 Jadili kuhusu nguvu ya shinikizo la rika na ujasiri unaohitajika kusemea jambo wakati wengine hawafanyi hivyo. Ujasiri una nafasi gani katika kuiweka imani yetu katika matendo? Tunawezaje kuepuka kuwa wakatili wakati tunaposimamia kile tunachokiamini kuwa sahihi?
- 2 Shiriki katika darasa lako baadhi ya mifano ya imani kutoka kanisani mwako au toka katika jamii yako iliyojenga maisha yako na tabia yako. Ni sifa zipi za watu hawa zinazostahili kufuatwa?
- 3 Fikiria na jadiliana kuhusu athari ya vyombo vya habari maishani mwetu. Tunawezaje kuepuka athari zake hasi huku tukitumia uwezo wake kwa malengo mazuri?
- 4 Fikiria zaidi kuhusu unyenyekevu wa Yoshua kama kiongozi na dhamira yake ya kuishi karibu na hekalu. Ni kwa njia zipi mfano wake unakunenea wewe?